

Виплата «ВЧИТЕЛЬСЬКОЇ ТИСЯЧІ»:

відповідаємо на найпоширеніші запитання



🤔 Чому в деяких випадках зарплати в січні 2025-го стали **МЕНШИМИ** порівнюючи з груднем 2024-го?

У новому році відбулося **збільшення системи оподаткування** заробітної плати.

Зокрема, військовий збір із **1,5 % підвищився до 5 %**, пояснює Сергій Романюк.

👉 Водночас прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата й розмір першого тарифного розряду **залишилися незмінними.**

Тож зарплата в освітян фактично на 3,5 % стала меншою.

* Аби якось врегулювати ситуацію, уряд виділив додаткову освітню субвенцію, яка із січня 2025 року передбачала щомісячну доплату працівникам закладів загальної середньої освіти **за несприятливі умови праці** в сумі 1 300 грн (після оподаткування – 1 000 грн). А з вересня цього ж року розмір доплати зросте до 2 600 грн (після оподаткування – 2 000 грн).

🤔 Чи відрізняється сума доплати? Від чого це залежить?

Якщо педагогічні працівники ЗЗСО мають навчальне навантаження або виконують педагогічну роботу в обсязі **менше ставки**, то вони мають отримувати доплату у фіксованій сумі – 1 300 грн (1 000 грн після оподаткування).



Педагоги, чиє навчальне навантаження **більше за ставку**, мають отримувати **більшу суму доплати**.

У таких випадках її вираховують пропорційно до обсягу навчального навантаження, – розповідає пан Сергій.

Наприклад:

Якщо вчитель/вчителька працює **на повну ставку** (18 годин на тиждень), то має доплату **1 300 грн** (до оподаткування).

Якщо ж навантаження становить **25 годин на тиждень** – доплата складатиме **1805,5 грн** (до оподаткування).

Її вираховують за такою формулою:

$$1300/18*25$$

Доплата також має проводитися

- за години заміщення,
- під час роботи на кілька ставок або в різних закладах освіти (тоді доплату у 1 300 грн вчителі отримують за основним місцем роботи, а за іншими – пропорційно навантаженню), – пояснює Сергій Романюк.



🤔 Чому доплата спочатку називалася «за особливі умови роботи», а потім - «за несприятливі умови праці»?

За словами пана Сергія, це зроблено для того, щоб **урівноважити виплати працівникам, які мають зарплату нижче мінімальної.**

👉 Згідно з Законом України «Про оплату праці», якщо працівники отримують зарплату нижче мінімальної (8 000 грн), то тоді, щоби досягти цього рівня, їм доплачують різницю.

Наприклад, молодий вчитель без додаткових обов'язків отримує зарплату в розмірі 6 500 грн (10-й тарифний розряд), у такому випадку **йому ще доплачують 1 500 грн**, щоб досягти рівня мінімальної зарплати, – пояснює Сергій Романюк.



Доплата «за несприятливі умови праці» (на відміну від доплати «за особливі умови роботи») не враховується в сумі, яку доплачують працівникам до розміру мінімальної заробітної плати, та виплачується понад цю суму.

Натомість доплата «за особливі умови роботи» не виплачується понад, тому була б лише частиною цієї різниці, яку треба доплатити до рівня мінімальної зарплати:



6500 + 1300 + 200 = 8000
(за особливі умови роботи)



6500 + 1500 + 1300 = 9300
(так зміниться сума, якщо оплата за несприятливі умови праці)



🤔 Чому «вчительська тисяча» нараховується окремим платежем?



За словами Сергія Романюка, **зарплата вчителів нараховується з коштів освітньої субвенції, водночас доплата – з іншої субвенції.** Вона виділяється з державного бюджету місцевим.

👉 На це були закладені окремі кошти. **Через це державна скарбниця не може об'єднати виплати в один платіж,** тому зарплата виплачується окремо, а доплата надходить окремим платежем.

Профспілка категорично проти того, щоб доплату вчителям оформлювали окремо, а не включали в посадовий оклад.

Адже тоді маємо певну неузгодженість: з одного боку, Міністерство фінансів говорить про необхідність скорочення кількості доплат вчителям, а з іншого – вводить нові.

Замість реального підняття зарплат винаходять тимчасові механізми, які лише частково згладжують проблему, тоді як система оплати праці освітян досягла критично низького рівня, – стверджує заступник.

🤔 Чи можуть громади СКОРОЧУВАТИ НАДБАВКУ за престижність, щоб виплатити «вчительську тисячу»?

У деяких регіонах вчителі помітили синхронне скорочення надбавки за престижність із початком виплати «вчительської тисячі».

Педагогам у деяких громадах кажуть, мовляв, оскільки вчительська тисяча має нібито виплачуватися з місцевого бюджету, у громади немає на це коштів, тому зрізають престижність, щоб виплатити доплату.

Таке твердження абсолютно неправдиве й маніпулятивне.

Тому що, як я і згадував раніше, на доплату в розмірі 1 300 грн у Держбюджеті заклали окремі кошти, які вже перерахували на рахунки місцевих громад. **Тобто кошти, які виділяють на доплати, і кошти, які громада платить за престижність, між собою ніяк НЕ перетинаються,** – наголошує Сергій Романюк.

Зменшення надбавок за престижність може бути пов'язане



або з великою кількістю малокомплектних шкіл у громаді – коли на школи виділяється, справді, менше коштів (хоча це не може бути масовим явищем),



або ж прагненням місцевої влади просто зекономити кошти

Кожен рік маємо таке ганебне явище, як **залишки освітньої субвенції**.

Тобто держава виділила для вчителів гроші на заробітну плату, а місцеві чиновники ще пробують її зекономити, щоби були залишки.

У Держбюджеті це єдина стаття, яка наприкінці року не повертається до державного бюджету. Тож невикористані кошти місцева влада може освоювати на інші цілі, – додає спікер.

Тому, за його словами, **механізм розподілу освітньої субвенції варто переглянути**, щоб уникнути нецільового використання коштів.

Як повідомив згодом під час пресбрифінгу "Освіта для життя" Оксен Лісовий, міністр освіти і науки України, **всі кошти, які були закладені на доплату вчителям у 2025-му (загалом 12 млрд грн) були перераховані на рахунки місцевих громад ще у січні цього року.**



«Усі ці кошти мусять бути виплачені і ми за цим слідкуємо. Якщо десь виникають якісь проблеми, ми втручаємось і застосовуємо відповідні інструменти... **Також ми застерігаємо від маніпуляцій на місцях, коли 1 000 грн доплачується, а надбавка за престижність зменшується.** За цим ми теж будемо уважно слідкувати. Якщо такі ситуації виникатимуть, ми вживатимемо відповідних заходів», – акцентував Оксен Лісовий.

А як же доплати іншим педагогічним працівникам (дошкілля, фахових передвищих, професійно-технічних закладів та закладів вищої освіти)?

👥 Ми, як Профспілка, звісно, наполягали на тому, щоби доплати виплачували також й іншим педагогічним працівникам із різних рівнів освіти. **Тому постановою Кабміну № 1515 було доповнено постанову КМУ № 1286 новим пунктом.**

У ньому органам місцевого самоврядування **рекомендується** встановлювати доплату за роботу в несприятливих умовах праці педагогічним працівникам інших закладів та установ освіти, які утримуються з місцевого бюджету.

Однак це лише рекомендація і в таких випадках рішення про виплату залежить від місцевої влади, яка може відмовитися, пояснюючи це нестачею коштів, – каже Сергій Романюк.





Чи можна якось вплинути на місцеві громади в питанні оплати праці педагогічних працівників?

Основне питання –

чи готові самі освітяни захищати свої права?



Відповідальність за те, що в нас не спрацьовує законодавство, лежить абсолютно на всіх: на органах державної та місцевої влади, на нас, як на Профспілці, на рівні громадянського суспільства...

Тому нам зараз важливо об'єднатися, бо тільки спільними зусиллями та небайдужістю ми зможемо досягти якихось реальних змін, – підсумував Сергій Романюк.